

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

**A „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör Tájékoztatója
Miskolc**

2008. Április

Tartalom

ÁPRILIS.....	3
MAGYARORSZÁGI KIRÁNDULÁSOK.....	4
Hegyalja-Borvidék.....	4
Tállya.....	4
A Tállyai „KÖVIRÁG” Népdalkör Egyesület.....	5
bemutatása.....	5
Beszámoló.....	7
Vicc.....	10
A CSIPKE ÜNNEPE BÁBOLNÁN 2007. aug. 25-26.....	10
Mátray Magdolna.....	14
SZENT LÁSZLÓ ÜNNEPE.....	16
HIMNUSZ SZENT LÁSZLÓ KIRÁLYHOZ.....	17
A MISKOLCI ESZPERANTÓ MOZGALOM TÖRTÉNETE.....	18
Szentléleki túra.....	21
Magyar – Eszperantista - Lengyel Találkozás.....	24

ÁPRILIS

Kedves Olvasóink!

Ugye önök is olyanok, mint az áprilisi időjárás? Ha borús az idő, nincs olyan jó kedvük, mintha süt a nap. Olyankor türelmetlenebbek, ingerlékenyebbek. Mondanak olyat, melyet nem kellene. Ilyenkor lehet elveszteni a gyenge alapú barátságokat és lehet szerezni esküdt ellenségeket. És, ilyenkor minden összeborul. Mintha nem is egy nyelven, mintha nem is eszperantóul beszélénk. Az eszperantó szép eszméjét könnyű sutbavágni és helyette odavágni, hogy nem ismerem el a munkádat, vagy, hogy nem szeretlek, nem érdekelsz.

Pedig április 8: Az Emberszeretet Világnapja. Úgy gondolom, legalább ezen a szép napon ki kellene békülniük a haragosoknak.

Jó ez a nap. És jó mindennap, hogy barátságokat kössünk és igyekezzünk meg is tartani őket, mert az élet rövid. Meg kell becsülnünk azt, amit teszünk egyenként és összefogva a többiekért is, mindnyájunkért. Tartsuk hát szem előtt mindig az emberszeretetet!

Tudjuk, hogy nem lehet mindenki „Baghy Gyula, az emberies ember” De, azért mindenkinek meg kell próbálnia, hogy mások ugyanezt elmondhassák majd róla.

Mit ünneplünk még áprilisban? Több nevezetes és ünnepnap közül kiemelem **április 11-ét, a Magyar Költészet napját.** Ez a szép tavaszi nap, a nagy magyar költő: József Attila születésnapja. Sok versét Fejes Márton és Szabó Imre fordította le eszperantó nyelvre.

József Attila szobra megtalálható Miskolc-Lillafüreden, Miskolcon utcanév őrzi emlékét.

1917. április 14-én halt meg Zamenhof Lajos Lázár, az eszperantó nyelv megalkotója. Emlékét emléktábla, utcanév őrzi Miskolcon. Az emléktáblát megkoszorúzták a Magyar-Eszperantó-Lengyel Találkozó résztvevői (2008. április 5-én).

Április 22-e a Föld napja. Ez a nap környezetvédelmi akciónap. Ilyenkor viszik ki a természetbe a gyermekeket szemetet gyűjteni – remélve, hogy úgy megutálják a sok szemetet, hogy ők soha többé nem fognak szemetelni. Az akciónap célja: hogy tiltakozó akciókkal hívják fel a figyelmet a környezetvédelem fontosságára.

2008. a Föld éve is. Erről a májusi újságunkban írunk.

Április 29-e a Táncművészet Világnapja. A nemzetközi Színház Intézet 1981. évi madridi közgyűlésének kezdeményezésére 1982-ben ünnepelték először abból az alkalomból, hogy

1727-ben ezen a napon született Jean G. Noverre balett táncos, az egyetemes táncművészet megújítója.

Gondoltak már arra, hogy a tánc is nyelv? Igen, jelnyelv. Erről írok az esszémben, melynek címe: **A 2008-as év a Nyelv, Nyelvek éve is.**

(A Wikipédia alapulvételével)

Pásztor Lászlóné

MAGYARORSZÁGI KIRÁNDULÁSOK

Hegyalja-Borvidék

Tállya

A Zempléni hegység délnyugati peremén, a Szerencs patak oldalvizekkel szabdalt hullámos völgyében található, mely a régészeti leletek tanúsága szerint több ezer éve lakott település.

A hegyaljai borvidék egyik fontos községe. Szerencstől 10 km-re fekszik, vasútállomása van a Szerencs-Hidasnémeti szárnyvonalon.

A község neve először 1255-ben fordult elő oklevélben. A területére az ezredforduló körül betelepülő vallonok telepítették az első szőlőtöveket. A község neve is valószínűleg vallon eredetű és írást jelent. A pápai tizedjegyzékben 1333-ban már szerepelt a plébániája.

Az első vár a község ÉK-i határában épült. Több tulajdonosa is volt. Szapolyai kézre Mátyás király idején került. A János király és Habsburg Ferdinánd közötti harcok során vált romossá az erődítmény, majd a köveit széthordták.

A Rákóczi család a XVII. század közepén lett a község birtokosa. A postaforgalma a XIV. századig vezethető vissza. A lakosság nehéz élethelyzete 1711 után fokozódott és tetőzött az 1739-i pestisjárvány idején. Többször pusztította tűzvész.

Ipari fellendülése 1566-ban indul, amikor a Bécs –Kassa útvonalat meghosszabbították Tokajon keresztül Szatmárig. Kőbányája 1928-ban nyílt meg, fokozottan jobb megélhetést biztosítva a lakosságnak. A századvégi nagy filoxérapusztítás után a szőlőültetvényeket újraterelítették.

Itt kezdte el a bibliafordítást Károli Gáspár, itt halt meg. Tállya temetőjében nyugszik Lavotta János, a „verbunkos király”; a régi magyar katonatoborzó dalok és táncok zeneszerzője..

Barokk református temploma 1753-ben épült. A katolikus istenháza alapjai középkori eredetűek. 1802-ben az evangélikus templomban keresztelték Kossuth Lajost, az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc vezéralakját.

Híres az itteni Rákóczi Pincelabirintus, a Rákóczi-kúria. A települést több szép épület, szobor díszíti, szinesíti.

(Északmagyarországi Turinform prospektusa alapján Pásztor Lászlóné)

Kultúra

A Tállyai „KÖVIRÁG” Népdalkör Egyesület bemutatása

BAZ megyei Tállya községben immáron 22 évvel ezelőtt alakult a KÖVIRÁG népdalkör. 12 év óta egyesületként működnek.

A településük 2002-től Tokaj Hegyalja Világörökségének része. Több száz éve lakott terület Hírnevét a borkultúra virágzásának köszönheti. Írók, költők, katonák, hadvezérek, papok, pápák, minden rendű és rangú borivók számára legendákat, regéke, „mondákat fontak a tokaji bor köré, amelynek egyik legjobb szőlő fajtáját a mai napig is Tállyán szüretelik. A község lakói mindig szorgalmas, dolgos emberek voltak és azok a mai napig is. Tudatukban volt és van, hogy a bajok orvoslását a tokaji bor biztosítja, mámorea nótát fakaszt a pincék hűsében, felvidítja a lelkeket. Felvirágoztatja településük borkultúráját.

A dalosok tudják, hogy ez így is van és mindent megtesznek annak érdekében, hogy méltó képviselők lehessenek a hírnévhez.

Településük a rendkívül gazdag zamatos borán kívül, népművészetében is. Annak őrzésében és ápolásában is példát mutat. Csodálatosak a látnivalók sokasága, - a műemlékek, az ódon épületek. A település fekvése varázslatos az idelátogató turisták számára. Jelenünkben kézzel foghatók a népművészeti csoportok elismerő rangjai, de legfőképpen a KÖVIRÁG Népdalkör Egyesületé.

Ma már közhasznú egyesületként működik. Tagjai. 14 országos minősítésű Arany fokozat tulajdonosai, valamint 3 Arany Páva díj birtokosai. Szóló énekeseik is igencsak szép eredményekkel büszkélkedhetnek.

Kalina Ferenc arany díjas, az énekkar fő motorja az egyesület elnöke.

Papp Gézáné 2 ezüst díj

4 arany díj

a Magyar Rádió hangfelvételének tulajdonosa.

Turánszki Józsefné elismerő oklevél birtokosa

Nagy György dicséretes oklevél őrzője

Valamint, arany fokozatú énekes

A csoport évek óta katalizátor (serkentő) szerepet vállal a kultúra területén szűkebb környezetükben, de az egész ország területén is, valamint határainkon kívül a Felvidéken, Erdélyben, Kárpátalján egyaránt. Több ízben jártak már Szlovákiában Kassától, Rozsnyón keresztül fel az Alacsony Tátrába, egészen Árva váráig. Legutóbb, pedig az ízes beszédű palócok (szlovák eredetű magyarok) teljesen zárt földjét dalolták végig.

Kárpátalján: Beregszászig, Munkács váráig jutottak el. Három ízben történt Erdélyi fellépéseikről, igen szépeket tudnak regélni. Több alkalommal megfordultak a Tiszaháton Máramarosszigeten át, Székelyudvarhelyig. Lerótták kegyeletüket a székelyföld híres leírója előtt, Orbán Balázs sírjánál. Más alkalommal Kolozsvár és környékét dalolták át. Eljutottak magas Déva váráig, onnan a Kenyérmezőn keresztül le egészen Gyulafehérvárig. Mindenhol szeretettel, őszinte barátokként fogadták Őket. Kicserélték dalaikat, gondolataikat, barátságokat szőttek és sokat tanultak egymástól. Ismerkedtek egymás múltjával, jelenéve, kultúrájukkal, dalaikkal, szokásaikkal, amit a mai napig is kellő tisztelettel és szeretettel őriznek. Ezen élmények apropójaként állították össze a 2008-as évi Munkatervüket. 2007-ben ismét volt egy nagy kihívásuk, hiszen az országnak a másik részébe Zala megyébe utaztak, ahová elvitték községük embereinek dalaikat, jókívánságaikat.

A 20 éves évfordulójukat különös gonddal szervezték és ünnepelték meg. A határokon túli barátok is eljöttek jó kívánságaik kifejezésére. Ők pedig magukról megjelentették könyvüket „Életemnek a legszebbik korába” címmel, amiben leírták a 20 év eredményeit, sikereit, esetleges kudarcait. Ugyanakkor gazdag képanyag és kottatár is díszíti.

Egy teljes hangzó kazettájuk is megjelent, amit a Magyar Rádió készített velük „A tállyai templom előtt..” címmel. A vásárolni kívánó érdeklődőknek szívesen állnak rendelkezésre

Az egyesület elnöke: ifj Kalina Ferenc.

Teljesen önfenntartóak, pályázatokból működtetik magukat.

Bankszámla számuk: 55800037-17000019

Szíves örömmel veszik a felajánlott adók 1%-át

Szakmai vezetőjük, életrehívójuk: id.Kalina Ferencné KÓTA nagydíjas kitüntetett

Elérhetőségük: 3907 Tállya Rákóczi út 67.

Telefon: 47-398-146

Az énekkar jelszavát Bárdos Lajos zenetudós, csodás szavai adják, amelyeket még vezetőjük személyesen kapott a mestertől

„Csak énekelj, mert az ének jó dolog,
Csak énekelj, mert az ének szép dolog,
Csak énekelj, mert az énekben szív dobog!”

A dalkört bemutatta: Kalina Ferencné szakmai vezető

És, most jöjjön a szó, a magyar országhatárokon túl történt utazásról.

Beszámoló **magyar eszperantista fiatalok olaszországi eszperantó rendezvényen történt** **részvételéről**

„IJF 2008 Senigallia, Olaszország

Senigallia Anconától északra található az Adriai tenger partjánál, bizony nagyon messze. Sokat utaztunk, mire odaértünk. 6-an voltunk csak magyarok, ilyen kevesen, mert igencsak megkérték az árát az olaszok a fesztiválukért: drágább, mint az IJK itthon. Elég sokára találtuk meg a hotelünket, mert azt elfelejtették velünk közölni, hogy mind a városközponttól, mind a vasúttól rettenetesen messze van. A térképen rajta sincsen. A hotelben alig találtuk meg a szervezőket, úgy látszik, még nem kezdődött meg a műszakjuk. De azért hamar kaptunk szobát: kiderült, hogy 2 szállodában folyik az IJF. Az egyikben alszunk és eszünk, a másikban pedig lesznek a programok, a trinkejo és a bufedo is. A büfés pasiról kiderült, hogy tud eszperantóul, valamikor tanult. A 2 szálloda közt volt még egy szálloda és egy kemping, amit meg kellett kerülni, de nem volt nagy a távolság. Folyamatosan érkezett a társaság, vacsorára már összegyűltünk jópáran. A recepciós nő és a 2 pincér nem tudtak eszperantóul, de nagyon készségesek és fürgék voltak (és nagyon olaszosan néztek ki a ragazzok!). A memzorgisok egy harmadik épületben voltak a templomnál, 20-30 percnnyire tőlünk. Mind az ebéd, mind a vacsora az olaszoknál általában 2 órán át tart. (ilyenkor bőségesen van idő az eszperantó és az olasz nyelv gyakorlására egyaránt). Ez idő alatt folyamatosan hordják a fincsi olasz kajákat. Naponta kétszer ettünk tésztát (pasta), de mindig mást, és isteni fincsiket! Saláta, gyümölcs, desszert is mindig volt. Sokat ettünk, nekem a térfogatom nőtt is. Vacsora után át kellett ballagni az interkona-rekona vespero-ra. Sok újonc volt, és sok olasz. A gufujo az emeleten volt, nagyon kicsi és kényelmetlen. Ráadásul közvetlenül a szállodáink mögött haladt a vasút, folyton jártak a vonatok, amit persze mindenhol hallottunk. A trinkejo a társalgóban, az bezzeg jó tágas. A büfés spec kedvezményt adott nekünk - így is drága volt. Reggelire mindig ugyanaz volt: vaj, lekvár, mogyorókrém, zsemle, pirítós és innivaló. Már másnap untuk ezt a menüt és kértünk sonkát. Utána pedig levittem az otthoni szalámimat, vagy mentettem egy husit vacsíról a zsömlémre.

Én egy négyes szobában voltam egy izlandi, egy olasz és egy francia csajjal. A franciával már voltunk több közös rendezvényen. Volt saját fürdők tusolóval, amiben sose volt elég meleg a víz. Sőt első napokban hideg. De volt olyan is, mikor egyáltalán még hideg se. A szállodánk tengerparti és az ablakunk a tengerre nézett. Szuper volt úgy ébredni, hogy kinyitottam a szemem és rögtön tengert láttam. Egyébként ott olyan tiszta a víz, hogy 10 egymást követő évben ezért ők megkapták a Kék Szalagot, amire jogosan büszkék. Néha kimentem a partra sétálni, kagylót gyűjteni. Elég hűvös volt még a március közepéhez képest is, de azért néhány örült belement a tengerbe. Úgy rendesen fürdőruhástul. Én felmentem a szobámba, felvettem a fűtést és az ablakon keresztül bámultam őket. Szerintem nekem jobb volt.

Programok, események:

Egyidőben több is volt, néha nem tudtunk választani. Elég szerencsétlen dolog volt, hogy az előadások v. a gufujo-ban voltak, ami, mint említettem vala: pici és zajos, vagy lent, ahol egy légtérben volt a Libroservo, a Trinkejo és az Akceptejo. Szegény előadók kínlódtak is, mert zavarta őket a különféle zaj, mi pedig alig értettünk valamit. A gufujo-ba pedig nem fért be mindenki. A szállás-hotelünk társalgójában is volt naponta kétszer előadás. Erről a

megoldásról annyit, hogy mellette volt a büfé, ahol folyton kávéztak az olaszok, és ezt ők nem tudják csendben megtenni, a másik sarokban társalogtak az ott üldögélők, szintén nem suttogva, mellette volt a bejárati ajtó, ahol folyton ki-bejártak a bagósok és a másik hotelből/ba, sőt még a hideg is, de az csak bejárt. Az étteremben is elég hideg volt, néhányan kabátban érkeztek. Először felsorolom a teljesség igénye nélkül, hogy egész héten milyen kínálat volt, aztán kitekerek a személyes tapasztalataimra.

Szokás szerint volt eszperantó tanfolyam kezdő és haladó, orosz, szuahéli, valamint olasz (hogy megértsük a pincéreket).

Városnézés (Urbino és Senigallia), gyöngyfüzés, sudoku, latin-amerikai és hip-hop tánc tanulás, afrikai sakk, foci a helyiekkel, lufifigurák készítése, nemzetközi konyhaművészeti és kulturális fesztivál a gufujó-ban. Eszperantó nyelvű mise húsvétkor. Koncertek tömkelege. Mazi en Gondolando. Braille-írás eszközzel, lyukasztással, géppel, számítógéppel.

Előadások: Hogyan tanuljunk könnyen, gyorsan idegen nyelveket? Léteznek-e nyelvi emberi jogok? Hogyan szerezd meg a pénzt terveid megvalósításához? Egyiptomi írásmód, hieroglifák. Az abc születése. Harry Potter-jelenség. Gyűrűk ura. Eszperantó és a nyelvi problémák az Unióban. Eszperantó és az internet. Mesterséges nyelvek.

Sportnyelv. Útiélmények, utazások.

Első délelőtt én a latin-amerikai táncot választottam. Volt még Bao-sakk játék tanítása is ugyanakkor, ez egy afrikai játék, nem láttam még ilyet. Nem sakkfigurák vannak, hanem kövek v. golyók és egy hosszú fából készült hosszúkás tál az alap, de volt (afrikai) ember formájú is, és mélyedésekben vannak a kövek. Nagyon elmélyülten lehet játszani, de nekem lazítani támadt kedvem. Petivel naívan elhatároztuk, hogy táncra perdülünk. A srác, aki tanította, nem tudott eszperantóul. Mi tudtunk olaszul Petivel, ezért próbáltuk követni az instrukcióit, bár nagy cuccot nem csinált a koreográfia magyarázatából, ezért nem is voltunk teljesen meggyőződve, hogy salsát járunk.

Ebéd után szerencsére befértem Roberto Tresoldi előadására, akivel addigra egész jól összehaverkodtam. „Hogyan tanuljunk könnyen, gyorsan idegen nyelveket?” címmel 4 előadása volt. Mindenkinek nagyon tetszett, jópofa a pasi, nagyon okos és szerény, de jóhumorú. Tíznel is több nyelven beszél és ismeret szintjén még párat. Írt pár könyvet. pl. eről a témáról is, ott is meg lehetett vásárolni. Lehet vele mindenről beszélni és jól tud improvizálni.

Utána a Julia (ruszki, de Belgiumba sikeredett neki férjhezmenni) tartott előadást a stresszről. Ugyanezt elmondta vmikor Németországban is az IS-n, de akkor külön termet kapott, és nem volt külső zaj, ami zavarná, most emiatt olyan stresszes állapotban volt, hogy teljesen hiteles lett az előadása.

Éjjel a büfében nemzetközi konyhaművészeti és kulturális fesztivál volt, ami arról szólt volna, hogy a résztvevők bemutatják a saját országuk konyhaművészetét, de gyakorlatilag saját vásárlású előrecsomagolt édességek, csokik, csipszek művészi bemutatása történt. Paulo fél zacskó mini Hanutát (német mogyorókrémes nápolyifalatkák) prezentált, mert akkor tudta meg ezt a programot, mikor már felbontotta a zacskit. Gunter gyömbéert hozott és abból főzött teát, mert már nagyon unta, hogy sosincs a gufujó-ban gyömbértea. Nekem is folyton megjegyzéseket tett, mikor gufujóztam, de nagyon nem volt kedvem gyömbéert pucolni. Most bezzeg pofátlanul ittam belőle! Valaki, már nem tudom ki, matéteát főzött. Tiszta rituálét csinált belőle. Nem volt leszűrve, úgy trutymósan beleborította 2 kupába és adott bele fém szívóeszközt (hasonló eszközt én láttam Hamburgban a drogmúzeumban, de ott nem a matéteával volt összefüggésben). A rituálé abból állt, hogy körbeadták és mindenki egymásután beleszopott ugyanabba a szívócsőbe. Szerintem nagyon gusztustalan és undorító, de a hangulat a tetőpontján volt. Komolyan olyan átéléssel szívtak, mintha drogoznának. Én nem ittam bele, pedig csípem a rituálét. Egy perui csaj főzött valamit, elfelejtettem a nevét, a csajét is, az italét is, nem ok nélkül: az ominózus folyadék kakaóra hasonlított külső

megjelenését tekintve és cukorszerű bogyók voltak benne, irtó pocsek volt. A matéteás rókázást megúsztam, de ezzel a lével nagyon a határon voltam.

Beültem Anna Löwenstein előadására, pedig nem vagyok Harry Potter rajongója. Nagyon jópofa előadást tartott, őszintén feltáró beismerő vallomással, hogy eleinte milyen szkeptikus volt, aztán mikor az elsőt elolvasta, rögtön megvette a másikat, és azt követően hegyeket is megmozgatott volna, hogy hozzájusson a következőhöz. Egyszer szegény Renato Corsettinnek is kiadta feladatba, mikor ő épp külföldön volt. Elképzeltük a NAGY CORSETTI-t, ahogy Harry Potter könyvért futkos 2 szemináriuma közt.

Szombaton Urbino-ba utaztunk. Gyönyörű város! Láttuk Raffaello szülőházát és szobrát is. Tisztára, mintha a középkorban jártunk volna. Várak, várfalak, tornyok, szobrok, zezugos sikátorok, szűk lépcsők, macskakövek, ódon kőépületek - elalélok az ilyesmitől. Volt 2 óra szabadidőnk, ami pont elég volt arra, hogy körülnézzek, eltévedjek, visszataláljak, és a nagy ijedtségre bevágjak egy igazi olasz pizzát. Sőt még az üzletek kirakatait is megcsodáltam. Van ám ott, minden.

Egyik este vacsoránál mellém ült a hiphopos srác, már előtte kiszúrtam a társalgóban, úgy is nézett ki tisztára mint egy hiphopos. Marokkói ő, az anyja tunéziai, az apjával már nem is tudom mi volt, elég bonyolult számomra az ő története. Eszperantóul nem értett, olaszul beszélgettem vele, és ezért olyan hálás volt, hogy meg akart tanítani hip-hop-ozni. Aznap este volt az ő programja, nekem nem a stílusom, de isteni jól csinálta. Aztán tanulás címén Massimo beállt mellé, igen igyekezett, de nagyon nem ment neki, legalább jól szórakoztunk rajtuk. Kicsit ugyan elhúzták szerintem az időt. Az izlandi szobatársnóm bezzeg belevágott a hip-hop tanulásába - el is intézte a térdeit 8 napon túl gyógyulóra.

Húsvét vasárnapján eszperantó nyelvű mise volt, szerettem volna menni, de esett és nem volt kedvem félórát ázni a templomig, sajnáltam pedig. Akkor is esett, mikor félnapos városnézés volt ebéd után. Már akkor lógott az eső lába, mikor az emberek beálltak a buszmegállóba. Mi maradtunk a társalgóban és jókat dumáltunk. Majd megjelent pár ember és közölték, hogy egyáltalán nem jött a busz, de sokan elindultak gyalog. Az kb egyórás út. Később aztán jöttek még, visszafordultak az eső miatt. Akik maradtak mesélték, hogy miután bejárták a történelmi belvárost, résztvettek egy koncerten.

Egyik délután kicsit belekukkantottam a Braille-írás eszközzel, lyukasztással, géppel, számítógéppel c. programba, nagyon érdekes volt és számomra merőben új, sose látam még ilyet, de kezdődött Tresoldi előadása, amin feltétlen részt akartam venni és sietni kellett a hely miatt. Pedig szívesen maradtam volna végig. Pár vak résztvevő is volt, ők tartották. Gunter elhozta a Mazi en Gondolando-t, ebből szokott kezdőket tanítani, főleg gyerekeknek készült könyv. Mindannyian felnőttek voltunk jelen és régi eszperantósok, de nagyon jól szórakoztunk Közben, időnként poénkodtunk, jókat nevtünk egymáson, főleg Gunter kacaján.

A gufujoban minden éjjel volt valami különlegesség, pl. sangriát készítettek és valamilyen tojásalapú édességet habbal és kakaóporral, az alja elég lötyös volt és hidegrázós az utóíze. Ezeket lehozták, 1 euróért árulták, és olyan aranyosan kérdezték, hogy ízlett-e, hogy nem mindig voltam őszinte.

Minden éjjel volt valami koncert (sőt vasárnap 2 is), amire lehetett táncolni, tombolni, telitorokból énekelni. Legjobb a Jomo volt.

Utolsó este 9-kor még nem volt jelentkező az Internacia Vespero-ra (Nemzetközi Estre) aggódtak is az olaszok. Aztán csak beindult a verkli és végül egész jóra, humorosra sikeredett. Félórás volt csak, de azt végignevtük.

Persze mindezekén túl ápoltuk a régi baráti kapcsolatainkat, szereztünk új ismerősöket, vagyis újra együtt volt a nagy eszperantista család.

Több programon voltam, de csak a poénosakat, az érdekeseket említettem, így is elég kihívás

nektek végigolvasni. Vagyis ez a kis szösszenet csak kivonat az ijf-s élményeimből
Toni”

(A beszámoló a magyar eszperantista fiatalok „esp-en-hung” levelező-listáján jelent meg.)

Vicc

Szörnyű

Két ember beszélget az ivóban:

- Rémes, ahogyan élek! Feleségem minden este az ivóba megy.
- Miért nem válsz el?
- Lehetetlen. Ki kísérne akkor engem haza?

A kávéházban hallottam,

hogy a nők azért öltének nadrágot, hogy jobban hasonlítsanak a férfiakhoz. De ők áttetsző blúzt is viselnek, bizonyítani, hogy nem azok.

(Hungara Vivo c. eszperanto nyelvű revü lap 1982 évi 5. szám-ból fordította Pásztor László)

A CSIPKE ÜNNEPE BÁBOLNÁN 2007. aug. 25-26.

-Folytatás – III. rész

A CSIPKE

„Van a női ruházatnak egy dísze, melynek uralma jelenleg szinte korlátlanak mondható. Oly dísz, amelynél jobban mi sem felel meg a nő egyéniségének. Minden nő számára a legelőnyösebb viselet kerül belőle, akár az ifjúság virágkorát éli, akár hófehér hajjal ott áll már az élet túlsó küszöbén.

Viseljük is e - díszet, szinte pazar kézzel öltjük ruhánkra, s mégis mily sokan ismeretlenül állunk vele szemben. Az utóbbi időben szállóigévé vált a műérzék fejlesztése; az ízlés minden téren finomodott. Csak, éppen mintha a csipke képezne kivételt e tekintetben. A gépi csipke tömegében pompázó alakok mellett nagyon kevés az olyan nő, aki valódi csipkét visel....

...Pedig a valódi csipke éppen olyan, mint az ékszer, értéke mindig megmarad, sőt évről-évre fokozódik...

...Mondhatjuk, hogy nem mindenkinek telik valódi csipkére. Igaz! De hiszen mi magunk is elkészíthetjük. És nincs ennél kecsesebb foglalkozás, mintha egyes egyedül rózsás női ujjacskák foglalkozásául volna megteremtve...

...Egykor minden előkelő nő foglalkozott csipkekészítéssel... összejöttek az uraság házában és az úrnő maga oktatta őket a díszek készítésére. Az egyház díszei többnyire a kolostorok csendes celláiban készültek, szóval általános volt a szép és becses kézimunka. Az úri nők ízlésükkel irányították, a nép leányai sajátos egyéniségüket vitték bele.

Ma pedig, a csipke divat valóságos lázában ott tartunk, hogy sok nő alig tudja az egyes csipkenemeket egymástól megkülönböztetni.”

A fenti idézet 1909-ben jelent meg az „Iparművészeti Múzeum ismeretterjesztő előadásai” című füzetben. A cikket Sárosi Bella írta és a címe: „A csipke múltja és jelene”

Ezeket a gondolatokat ma is megfogalmazhatnánk, de az elmúlt két évtized sokat változtatott, hiszen a köztudatban megjelent, ismert és elfogadott lett a kézi csipke szépsége, valamint helye a textildíszítő technikák körében.

Napjainkban a XXI. század elején a csipke készítésével (több mint 10-15 féle technikát) szakképzés és oktatóképzés keretében ismertetjük meg az ifjúságot, felnőtteket.

Magyarországon az elmúlt 20-25 évben több könyv jelent meg, leírva a különböző kézi csipkék történetét és bemutatva azok készítési technikáját valamint motívum kincsét.

Az alábbi leírásban néhány rövid csipketechnikai ismertetővel kívánjuk felkelteni érdeklődésüket.

Mi a csipke?

Textiltörténeti meghatározás szerint: „A csipke olyan áttört, lyukacsos anyag, amelynek textúrája adja egyúttal a díszítményét is”.

Fehér vagy színes fonalból több technikával készülő kézműves alkotás, amely az öltözékek, lakástextilek és az egyházi textilek egyik legszebb díszjele is.

Évszázadok óta szívesen díszítették nők, férfiak egyaránt ruhájukat csipkével, mely eleinte biztosan gyakorlati célt szolgált, azaz a szövet szélét védte a kirojtozódástól, amely elsősorban a csomózott- és a fémszálú vert csipkékre vonatkozik. Később a gyakorlati cél a művészi alkotás lehetőségévé vált.

A csipkék csoportosítása

Többféle gondolatrendszer szerint végezhetünk csoportosítást.

A „Csipkekészítő szakképzés” oktatásában a készítési technikák alapján megkülönböztetünk: varrott-, vert-, fonott-, rece-, csomózott-, és egyéb kézi csipkét.

A felsorolt csipkefajták közül művészi csipkének azaz „valódinak” ismeri el a nemzetközi szakirodalom: a kézi levegőben varrott-, és a vert csipkét.

Ezt a kiemelést egyrészt művészi szépségük, fáradságos technikájuk indokolja, másrészt az a lényeges szerep, amelyet az öltözetek díszítésében a XVI. századtól betöltöttek. Mindkét művészi csipke alapanyaga évszázadokon keresztül elsősorban a len-fonal volt, de szívesen használtak pamut-, gyapjú-, arany-, ezüst- és selyemszálat is.

Kézi varrott csipke (több csoportja és fajtája ismert)

Mint a neve is jelzi az eszköze a tű. A mintát megerősítik, papírra rajzolva alábélelik, majd a körvonalakat, kontúrokat és a belső közöket kitöltik díszöltésekkel.

A magyarországi „levegőben varrott csipke” legjelentősebb képviselője a Halasi csipke, amely az 1900-as évek elején alakult ki. Szecessziós mintákkal művészi tervek születtek Dékányi Árpád rajztanár csipketerveiben. Markovits Mária lett az a feltaláló – bátran nevezhetjük annak -, aki az addig kivitelezhetetlennek tartott tervekből élő remekműveket varázsolt. 1935-től három kis hallal jelzik a halasi csipke valódiságát, melyek több mint 50 féle öltéstechnikával készülnek.

Kézi vert csipke

Sajátos eszközigényű csipkefajta.

Eszközei: verőpárna, mely rendszerint henger alakú, hozzá erősítik a mintaalapot. A minta elkészítéséhez szükséges fonalat verőfára tekerik, és fonáson alapuló technikával dolgoznak, majd a keresztezési pontokat megtűzik és haladnak tovább. Négy szállal, azaz két párral dolgoznak egyszerre.

A XIX. század vége a XX. század eleje, vége és a XXI. század eleje a vert csipke készítés fellendülésének időszakai hazánk egész területén. Asszonyok, lányok egyénileg és szövetkezeti formában, nagy számban készítettek és sokan terveztek is szél- és betét csipkéket, terítőket, gallérokat egyéb viselet kiegészítőket.

Néhány tájegység, mint készítési központ, és mint stílusközpont alakult ki pl.: Balatonendréd-, „Hunnia”-, Subrikálás-szerű-, Sárközi „gabóca” vert csipkék és az „új stílusú” vert csipketerítők melyeket készítettek pl.: Karcagon és környékén, Debrecenben és környékén, Szentesen és környékén, Abádszalókon, Csongrádon.

Fonottcsipke: (Sprang technika)

Talán a legősibb csipkefajta, melynek lényege a függőleges szálak egymásba hurkolása. Soronként fapálcával biztosítják a minta kialakulását, mely fent és lent egyformán, egyidőben keletkezik. 100-150 évvel ezelőtt még készítettek főkötőt fonott csipkével országunk északi és déli vidékén.

Rececsipke

A rece technika hovatarozása nem eldöntött tény, mert sorolhatjuk a hímzéshez, de a csipkéhez is.

A rececsipke alapját háló adja, amely készülhet:

- az alapanyag vízszintes és függőleges szálainak rácsot alkotó kihúzásából, melyet huroköltésekkel megerősítenek.
- csomózott szemekből, amely a halászháló csomózási technikájával megegyezik.

A háló elkészítése után a behímzés, beöltés következik; meghatározott minta szerint különböző díszítő öltésekkel, növényi vagy alakos ornamensekkel.

Rececsipke főköttő a kiállításról

Csomózott csipke

A fonalak egybecsomózása a textilművesség eredetéig visszavezethető. Bizonyára olyan régi technika, mint a szövés, hiszen a szöttes szélén a szálakat megerősítéssel kellett biztosítani, így a kész munka nem bomlott fel.

Az ember szép utáni vágyával értelmének fejlődésével ebben az ügyességében is haladást ért el és a szálakat nem csak a szükségességének megfelelően kötözte össze, hanem tetszetős mintákat is teremtett. Ezek szépsége már arra is alkalmassá tette a csomózott szálvégeket, hogy a ruházat díszül szolgáljanak.

Ide soroljuk a „hajó csipkét” is mely frivolitás néven vált ismerté.

Egyéb kézi csipkék

Horgolt csipke

Bár a textiltörténet nem sorolja a művészi csipkék közé, mégis foglalkozni kell vele, mert a magyar textildíszítésben, mint díszítő technika közel 150-200 éve megtalálható szinte az egész ország területén.

Zsinórcsipke

A csipkét két menetben készítjük el. Első feladat a kontúrozáshoz szükséges zsinór meghorgolása. A mintára felfektetett zsinór által közrevett mintaelemeket díszítő öltésekkel varrjuk ki.

Remélem, ezzel a bemutatással kedvet ébresztettem ez iránt a szép kézműves szakma iránt.
Mátray Magdolna

Mátray Magdolna

SZAKMAI ÖNÉLETRAJZOM

Tanulás és oktatás:

- 1983-ban kezdtem a kézi vert csipke készítés tanulását.
- 1985-től 1989-ig hét megye művelődési intézményeiben tanítottam a kézi vert csipke készítést. (Zala,- Komárom,- Veszprém,- Fejér,- Csongrád,- Békés,- Vas megyében)
- 1986- tól 2000- ig rendszeresen tanítottam a magyar kézi vert csipke motívumokat Finnországban, különböző szervezésű kurzusokon.
- 1987- ben kidolgoztam a Magyar Művelődési Intézet által támogatott szakkörvezető- képzés anyagát és közel 30 hallgatót vizsgáztattunk le.
- 1991-es tanévtől 1999-ig oktattam a Népi Játék és Kismesterség Képző Iskolában Budapesten, ahol kidolgoztam az 1995-től OKJ-ban szereplő "Csipkekészítő szakképzés" központi tananyagát és vizsgakövetelményét.
- 1996-ban "Csipkekészítő" szakképesítő vizsgát tettem Budapesten.
- 1998-tól kinevezett szakértő vagyok, szakterületem: a könnyűipar, azon belül a textil.
- 1999-ben "Öltözettervező" vizsgát tettem a Könnyűipari Műszaki Főiskolán, Budapesten.
- 2000 "Lakberendezői" szakképesítő vizsgát tettem, Budapesten.
- 2001- ben kidolgoztam a "Csipkeoktató képzés" központi tananyagát.
- 2002-ben "Csipkekészítő oktatói" vizsgát tettem Budapesten.
- 2003-tól a Mátray-Ház kft Oktatási Intézményét vezetem, melyben „Csipkekészítő szakképzés” és „Csipkeoktatói” emeltszintű iskolarendszeren kívüli felnőtt OKJ- s szakképzés történik.
- 2004- től kijelölt vizsgáló vagyok a szakterületemen.
- 2005-ben a Műszaki Egyetemen közoktatás-vezetői szakképesítési diplomát szereztem. (1981 óta mérnök- tanár vagyok.)
- 2005- 2006 években folyamatosan részt vettem az OKJ szakképzés jogharmonizációs munkájában.

Civil szervezeti munkáim:

- 1981 óta, mint alapító tag veszek részt a Népművészeti Egyesület, majd Szövetség munkájában, jelenleg, mint a NESZ Csipkekészítők Szakmai Bizottságának elnöke.
- 1986-1989. Komárom-Esztergom megyei Népművészeti Egyesület elnöke voltam.
- 1990-ben megalapítottam és 6 évig elnökként vezettem a Magyar Csipkekészítők Egyesületét.
- 1986-1994-ig rendes tagja voltam a Brüsszeli központú OIDFA-nak (Nemzetközi Varrott- és Vertcsipke Szövetség), majd 1994-től 2002-ig tanácstagként képviseltem Magyarországot.
- 1998-tól részt vettem azokon a nemzetközi európai csipketalálkozókon, melyeknek egyik fontos programja az interneten megjeleníthető nemzetközi csipkemúzeum létrehozása volt. (Csehország, Portugália, Spanyolország)
- 2000- 2002 között a Komáromi Evangélikus Egyházközség felügyelője voltam.
- 2001-től 2006- ig a Magyar Országos Evangélikus Egyház Építészeti és Egyházművészeti Bizottság tagja voltam.

Kitüntetések, elért díjak:

- 1987- ben "Szocialista Kultúráért" jelvénnel tüntettek ki (Tatabánya).
1987-ben megkaptam a "Csipkekészítő Népi-iparművész" címet.
1988-ban "Aranydíjat", 1990- ben „Bronzdíjat” kaptam az Országos Élő Népművészet Pályázaton (Nyíregyháza).
1992-ben "Arany" - és "Ezüstdíjat" kaptam a San-Sepolcro- i (Olaszország) Csipkebiennálén.
1995-ben az Országos Népművészeti Egyesületek Szövetsége által adományozott "Király Zsiga" díjban részesültem.
1999 "Arany diploma", életműdíjat kaptam az Országos Kézműves Kamarától.
2001. december 5-én Bábolna Díszpolgára címmel tüntettek ki.
2005. augusztus 20.- án Népművészet Mestere kormánykitüntetést kaptam.
2006. január 23.- án a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara több munkámat „Magyar Kézműves Remek” címmel díjazta.

Kiállítások:

1988-ban nyílt meg első önálló kiállításom (Tatabánya, Magyarország), melyet további 16 egyéni, és mintegy 30 csoportos kiállítás követett Magyarországon (Bábolna, Bakonybánk, Békéscsaba, Budapest, Gödöllő, Kazincbarcika, Kisbér, Szeged, Székesfehérvár, Somogyvár, Tata, Zalaegerszeg) és egyéb európai országokban (Ausztria, Belgium, Csehország, Finnország, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország) valamint Ausztráliában.

Publikációk:

1987 óta folyamatosan kutatom és rendszerezem a történelmi csipkéket és 1998 óta tanítványaim egy csoportjával együtt dolgozzuk fel azokat.
1991- ben könyvet írtam "A csipkeverés iskolája" címmel.
1992- től folyamatosan publikálok szakmai lapokban (Mesterség és Művészet, Guzsalyas, OIDFA bulletin, Horizont, Életfa).

Kiállítások szervezése, díj alapítás:

1994-ben családi vállalkozásunkon belül (Mátray- Ház kft, Bábolna) megalapítottuk az "Aranycsipke díj"- t, melyet minden második évben osztunk ki.
2006- tól minden év augusztus utolsó hétvégén szervezzük meg a „Csipke ünnepe, Bábolnán” országos rendezvényt, szintén cégünk keretén belül, Bábolna város és civil szervezetek, személyek támogatásával, segítségével.

Hitvallásom:

„A CSIPKE A TEXTILKÉZMŰVESSÉG KIRÁLYNŐJE,
AKI MINDIG SZOLGÁL ÉS NEM URALKODIK

- SZOLGÁL, mert finomságával kihangsúlyozza a textil szépségét és a többi díszítő technikával összhangban, megadja annak ünnepélyességét.
- SZOLGÁL, mert szépségével megmutatja a dolgos kezek ügyességét, és a készítők kitartó türelmét.

NEKÜNK CSIPKEKÉSZÍTŐKNEK EGÉSZ ÉLETÜNKET
ÁTHATJA ÉS IRÁNYÍTJA E SZOLGÁLAT,

és a hosszú munkás, alkotó órák alatt megszületett textilcsoda a megteremtett, tárgyiasult szépség.”

Bábolna, 2007-11-26

Mátray Magdolna
Csipkekészítő- oktató
Népművészet Mestere

Szent László hermája ereklyetartó SZENT LÁSZLÓ ÜNNEPE

„Az idei Varadinum ünnepség: 2008. április 20. és 27. között lesz. A részletes program még nem ismeretes, de a záróünnepség 27-én nagymisével kezdődik a váradi bazilikában. Ezt követi a körmenet Szent László Hermájával (ami nem u.a., mint a Győrben őrzött hasonló nevű ereklyetartó).

Ez egy egész délelőtt tartó templomi rendezvény. A rendezvény a váradi magyarság (a történelmi egyházak, de főleg a katolikus egyház gondozásában megvalósuló) ünnepe. Először 1992- ben rendezték meg. A város török uralom alóli szabadulásának 300. és I. László király szenttéavatásának 800. évfordulója adott alkalmat az ünneplésre. Azóta évenként megrendezik.

Az egri eszperantisták is részesei voltak tavalyelőtt az ünnepi rendezvénynek.

- Van itt Miskolcon egy szép versünk Dudich úrtól.

- Azzal a verssel a professzor. úr a váradi eszperantistákat is megajándékozta, a 2005-ös ittléte alkalmával. Igazán szép fordítás mind a két nyelven.

Egyetértek közlésem publikálásával, mert ez a téma ritka itten.

- Köszönöm a híradást.

- Szívesen.

Tisztelettel: Makay Attila” (Nagyvárad, Románia)

Takács Bernardin
HIMNUSZ SZENT LÁSZLÓ KIRÁLYHOZ

Ujjongjunk illendően, Pannónia népe,
Lantjainkon szép új éneket pengetve
Szívünkéből énekelve
László ünnepére kelve.

Pogány népét István, Istenre hallgatva
Beterelte szépen az igaz akolba.
László gondja, hogy Magyarhon
E hitben meg is maradjon.

.....

A megfutamított tatár horda hátra
Tömérdek aranyat szór szét maga mögé;
László király imájára
Átváltozik az mind kövé.

Látja László, hogy serege szomjas, éhes,
Csodát tenni, fohászára az Úr képes:
Szarvas, bivaly odaszalad,
Kősziklából forrás fakad.

Jeruzsálemben, a Szentföldre készült,
Ehelyett László a mennybe került.
Népe gyászolt három évig,
Bánatuk felsírt az évig.

A szent király nyughelyéhez ezerszámra
Vonult az Istent kérve a zarándoksereg:
Meghallgatásra találtak,
Kegyelemben részesültek.

Dicsőség az Atya s a Fiú Istennek,
És egyenlőképpen ama Szentléleknek.
Kinek árad adománya
László király imájára.

»«

*A latin eredetiből fordította
Dudich Endre, 2004*

Pál István
A MISKOLCI ESZPERANTÓ MOZGALOM TÖRTÉNETE
II. Rész

„Harmónia” – az első Eszperantó csoport Miskolcon.

Ugyanakkor, amikor 1913-ban Miskolcon eszperantó tanfolyam kezdődött, Késmárkon Király Lajos – az ottani középiskola tanára – is indított tanfolyamot. A tanfolyam után csoportot alakított „TÁTRA”elnevezéssel. A háború után Miskolcra kapott kinevezést a kereskedelmi középiskolába. 1920-tól a miskolci Eszperantó mozgalom tartósan négy évtizedig az ő személyéhez fűződött.

Ismeretséget kötött a miskolci eszperantistákkal, közöttük dr. Győry Nagy Lajossal, aki már 1913-tól az Eszperantó Világszervezet /UEA / delegátusa volt, ugyanúgy mint Király Lajos is. Az első miskolci csoportalakításra 1921 végén került sor, ez a csoport a Magyar Eszperantó Egyesület „Harmónia” csoportja nevet viselte. Elnöke Király Lajos volt. A csoportnak körbélyegzője volt, amely máig fennmaradt. A csoport tagjai kedden és pénteken a Hotel Abbázia kávéházban délután 5 órától, valamint vasárnaponként du. 4 órától 8-ig jöttek össze. A miskolci csoport titkára Auer Mihály ügyvéd, és két delegátusa: Győry Nagy István és dr. Gózonné Fodor Jolán orvos volt.

A csoport szervezői voltak még Stuber István, Szendy Lajos és Weinberger Erzsébet.

Országos kongresszus Miskolcon - a háború után az első

1922 augusztusában a miskolci sajtó ezt írja: „A miskolci Eszperantó mozgalom úgy megerősödött, hogy a HARMÓNIA helybeli egyesület magára merte vállalni egy országos eszperantó kongresszus rendezését”.

A külsőségeiben is impozáns és nagy sikerű kongresszus vezetőségében elnök volt: Király Lajos, alelnök dr. Kalocsay Kálmán és dr. Győry Nagy Lajos, főtitkár Győry Nagy István. Többek között 18 magyar eszperantó egyesület képviselője szólalt fel, Balkányi Pál pedig beszámolt a helsinki világkongresszusról.

A Magyar Eszperantó Egyesület hivatalos lapja részletesen ismertette a programot, és beszámolt az eseményekről. Jó propagandát fejtettek ki Kozma János, Király Lajos cikkei Miskolcra.

A kongresszusnak 214 hivatalos résztvevője volt, de a Népkert Vigadó műsoros estjét 500-an nézték végig. Nagy sikere volt Baghy Gyulának, aki az egész kongresszus aktív résztvevője volt.

Értékes emlék Király Lajos eszperantó nyelvű munkája képekkel, amely bemutatja Miskolcot és környékét, és ismerteti a „miskolci kocsonya” és a 999 csizmadia történetét, majd az Avas-hegyi temető sírfeliratait is.

Cikkek az eszperantóról - Nyelvoktatás

Az eszperantóról Miskolcon nemcsak a könyvesboltok kirakatai adtak hírt. Már 1910-ben a miskolci lapok hírekkel propagandát fejtettek ki, majd Ferenczi Béni könyvkereskedő könyvkiállítást is rendezett eszperantó kiadványokból. 1922-ben a 4. Országos Kongresszus hetében naponta volt eszperantó híradás a Reggeli Hírlapban augusztus 23. és 26. között. Király /König/ Lajos tudományos értékű cikkei igen nagy jelentőségűek voltak.

Király Lajos a kongresszus után nagy erővel végezte a nyelv tanítását. 1922-től 1927-ig több kezdő és haladó tanfolyamot vezetett. Híressé vált „Tanítsunk-e eszperantót a középiskolákban? című tanulmánya.

1926-27-ben tömeges kurzust vezetett két osztályban 250 résztvevővel. Közben 1923 és 1927 között négy világtörvény aktív résztvevője volt.

Király Lajos 50 éves eszperantó tevékenysége alatt több mint 180 különböző magyar és eszperantó nyelvű cikke, értekezése jelent meg a lapokban. 1923-tól 1961-ig az Eszperantó Világszövetség delegátusa volt. Kökény Lajos 1961 februárjában írt megemlékezése szerint ő is a Király Lajos által pedagógusok részére tartott tanfolyamon tanulta meg a nyelvet, amikor Miskolcon lakott, és itt tanított a kereskedelmi középiskolában, majd 15 évig gyors és gépíró szakiskolában. Miskolcon újságíróként is dolgozott. A magyar eszperantó mozgalom e kiváló és kiemelkedő irodalmi, lapszerkesztői egyénisége hosszú évtizedekig szívesen látogatott Miskolcra különböző előadások tartására is.

Miskolci munkás eszperantisták

1924 – 1944

Csoportalakítástól a betiltásig

A munkás eszperantisták egyesülete - Tilos eszmék

Miskolc legelső eszperantó csoportjának fennállása nem volt hosszú életű: az 1920-as évek végén /1927/ a körülmények úgy alakultak, hogy megszűnt. Azonban Miskolc nem maradt eszperantó csoport nélkül. A mozgalom zászlaját azok vitték tovább, akik tagjaivá váltak az 1913-ban alakult magyarországi Eszperantista Munkások Egyesületeinek, mégpedig 1925-től. Ez az egyesület az első világháború alatt is hallatta hangját. 1924-ben az országban 11 csoport alakult, még 1925-ben további hat, tizenhetedik a miskolci csoport volt 30 taggal.

A munkás eszperantisták csoportjainak a száma 1929-re 30-ra nőtt, tagjainak a száma közel 1500 főt tett ki. A Népszavában és a szakszervezeti lapokban egyre több cikk, hír és propaganda jelent meg.

A miskolci eszperantó egyesület dolgát is a munkás művelődés ügyéhez tartozónak ítélték meg 1925 februárjában Miskolcon, amikor az első szervezkedésbe kezdtek. Április 22-én az alakuló közgyűlésre hívták meg az érdeklődőket. A társas összejöveteleknek a Reggeli Hírlap olvasóterme adott otthont. Novemberben már kiállítást rendeztek. A polgármester azonban 1926 elején nem hagyta jóvá az egyesület alapszabályát.

A Reggeli Hírlap keserűen állapítja meg: „A miskolci munkásság körében tilos Zamenhof Alajos eszméit terjeszteni.”

Tiltott egyesülés - 50 pengő

Országszerte a Magyarországi Munkások Eszperantista Egyesülete a Szociáldemokrata Párt keretein belül működött, de a 20-as években a KMP befolyása alá került. Már 1927-től nem volt veszélytelen a mozgalomban való részvétel, ezt a rendőrségi üldözések nehezítették. 1927-ben a miskolci munkás eszperantisták otthona a Deák téri Vasas otthonban volt. Ide járták a külföldi és magyar folyóiratokat. 1927. április 11-én került sor a „Sennaciulo” és a „La Lernanto” c. lapok betiltására. Akinél tiltott eszperantó nyelvű irodalmat találtak, arra házi őrizet, letartóztatás, pénz- vagy fogházbüntetés várt. Ez történt Miskolcon is, hiszen ezek a lapok eljutottak Lehoczky Bélához is, aki az egyesület miskolci csoportjának a titkára volt. Elkobozta a rendőrség az összes kiadványt, könyvet, őt magát 10 napi elzárásra vagy 50 pengő pénzbüntetésre ítélték.

A miskolci munkás eszperantisták azonban nem szüntették be működésüket, annak ellenére, hogy a rendőrfőnök nem vette tudomásul a csoport megalakulását. Előadásokat rendeztek, melyre vidékről is eljöttek, szavalóestek és tanfolyamok folytak az építómunkásoknál, a vasasoknál, a nyomdászoknál. Diósgyőrbe és Pecesre is eljutottak. A Kossuth utcai székházban tartott tanfolyamot a rendőrség feloszlatta. A rendezvényekre engedélyt kellett kérni, és a tanfolyami névsort be kellett mutatni a rendőrségnek.

1928-ban megalakult a szervezett munkások kultúrszövetsége, melynek tagjaiként több eszperantó képviselőt is választottak. Ezzel mérsékeltek az illegalitás terhét.

Újraalakulások - 23 munkás

1929 és 1931 között országosan is visszaesett a munkás eszperantisták mozgalma, azonban négy év után Miskolcon újra szervezkedtek. 1932. november 13-án újraalakuló gyűlést tartottak a budapesti és egri eszperantisták küldötteivel, összesen 20 fő. Az ülést Lehoczky Béla vezette le. Ebben az évben 33 volt a csoportok száma. A miskolciak székhelye a Rákóczi u. 2. sz. alatt volt. A csoport működését azonban újból beszüntették, mert 1934 január 4-én újból bejelentést tettek a miskolci rendőrkapitányságnak, hogy január 14-én a Kun József utcai építómunkás otthonban közgyűlést tartanak.

Az újraalakuló gyűlésre Berg László személyében küldött jött Budapestről. Előadását 16-an hallgatták meg, és megválasztották a vezetőséget. Ekkor a miskolci csoport 23 tagjának volt tagkönyve. 20 férfi és 3 nő tagja volt. Foglalkozásukat tekintve valamennyi munkás volt, mégpedig lakatos 5, szabó 3, asztalos 2, sofőr 2 és 1-1 mozdonyvezető, könyvkötő, bórdíszműves, sofőr, esztergályos, fűszeres, pénzbeszedő, kőműves, kárpitós, italmérő, fodrász.

Dönt a belügyminiszter - az egyesület vége

Lehoczky Béla 6263. sz. tagkönyvében az 1934-es évre már nincsenek bélyegek beragasztva, és a további évek is üresek. Amikor 1934. január 14-én a miskolci Munkás Eszperantó Csoport újra megalakult, már készült Budapesten a rendőrség politikai nyomozó főcsoportjának a jelentése. A terjedelmes leírás megfelel egy eszperantó mozgalomtörténetnek is, különös tekintettel a munkás eszperantó mozgalomra. Ennel alapján döntött a Belügyminiszter 1934. április 9-én kelt 177.338/1934.VIII.sz. rendeletével, amely az ország valamennyi munkás eszperantó csoportját – közöttük a miskolcit is – betiltotta, feloszlatta és vagyonukat elkobozta.

Ezt a Magyar Szociáldemokrata Párt már 1934. február 14-én megelőzte. Ekkor minden közösséget megtagadott az Eszperantista Munkások Egyesületével, szervezetét pedig felhívta, hogy a csoportoknak ne adjanak helyiséget, s a munkásokat felszólította, hogy lépjenek ki az egyesületből.

1934. február 22-én az Eszperantista Munkások Egyesületének Budapesti Központja levelet küldött csoportjaihoz. Ebben rágalomnak nevezte a párt február 13-án készített határozatát, amellyel a vezetőségi tagokat is kizárták. A Munkás Eszperantó Egyesület Dob utcai központját ekkor 25 detektív szállta meg és a Népszavában is leközlötteket letartóztatták. Mivel semmi terhelőt nem találtak, őket szabadlábra helyezték.

Az egyesület és csoportok betiltása nagy veszteséget jelentett az ország és Miskolc eszperantó mozgalmának, amely utóbbi csak 1945 után éledt újra.

Pásztor Lászlóné
Szentléleki túra

A miskolci Tiszai pályaudvartól az 1-es számú villamossal haladva menetközben elhaladunk az ú.n *Selyemréti Strandfürdő* mellett. (a Tiszai PU mellől indul az 1-es számú autóbusz is, de az némileg más útvonalon halad. Ezzel is utazhatunk a diósgyőri villamosvégállomásig. A Selyemréten régen selyemgyár működött és a selymeket szikkadni a terület fűvére helyezték. Innem származik a neve. Strandfürdőjét szívesen és sokan keresik fel a 32-35 C fokos melegvize és kellemesnek, kényelmesnek kialakított területe miatt. A Színvaparktól jobbra található az ú.n: *Búza tér*, melynél az 1-es busz megáll. Ez, a város egyik vásár-területe, a műemlék bevásárlócsarnokot kibővítve most építik át, modernizálja a városi önkormányzat. A Búza térről indul a 2-es számú autóbusz Miskolc-Tapolcára, ahol sok egyéb látványosság mellett a Termál és Barlangfürdő csábítja a látogatókat.

A villamossal továbbhaladva a Széchenyi utcán jobbra meglátjuk a *Déryné színházat*, mely az ország első közsínháza volt. Balra az ú.n *Sötétkapu*, *Rákóczi-ház* után megláthatjuk az *Avas hegyet*, *oldalán a pincesorokat*, az *Avasi Református templomot a temetővel*, a *muzsikáló órájú harangtoronyot* és a hegytetőn a kilátóként is szolgáló *TV* adás erősítésére szolgáló *toronyot*. Szintén balra látható a *Zenepalota*.

A Szent Anna tér régi neve *Eszperantó tér* volt, de az egyház kérésére átkeresztelték. Helyette a villamospálya másik oldalán *Eszperantó Park* látható, az egyik tömbház oldalán *Eszperantó emléktáblával*. Később balra a *diósgyőri várat* láthatjuk magasodni.

A diósgyőri villamosvégállomástól a 15-ös busszal továbbhaladva jobbra láthatjuk a *diósgyőri egykori pálos kolostor maradványait*, balra következik a *papírgyár*, jobbra a feljárt a Majális parkban levő szabadidő telepekre és a *Vadasparkba*. Ezután balra a *Molnár csárdát* és a *mászósziklát* láthatjuk, ahol a sziklamászók szoktak gyakorolni. Nemsokára balra megpillantjuk a fák mögött a *Palotaszállót*, a körülötte levő teraszos parkot a *vízeséssel*, aztán elérjük a *Hámori tavat*, melyet a völgyön átfolyó Garadna patak felduzzasztott vizéből alakítottak ki.

Itt tér el az autóbusz Ómassa felé. Mindvégig a tó közelében haladunk az autóúton, bár választhatunk turista-utat is, szintén a tó melletti sétányon haladva. Balra fogjuk látni az *Ómassai Őskohót* és a *mellette levő a Kohászati múzeumot*. Ezután szintén baloldalon fogunk találkozni a pisztrángkeltetővel, ahonnan látják el az összes bükki folyóvizet sebespisztráng ivadékokkal, területén sült pisztráng is fogyasztható. Ugyanazon oldalon található a Lillafüredi *Erdei kisvasút végállomása Garadnán*. Onnan szép túristautak vezetnek Szentlélekre, Jávorkútra és Bánkútra. Ómassán az 1-es számú fotón jelzett épülettől vezet a kék fehér csíkos turistaút, mely minden évszakban sok örömet nyújt meghitt nyugalmával és a körülölelő természet varázslatos szépségével. Az út mellett egy kis ér csörgedezik. Vize kristálytisza. Nyaranként megfigyelhetők a fölötté repdeső szitakötők, és a hozzá szomjat oltani járó zöld gyíkok. Tavasztól őszig nyílnak a legkülönbözőbb vadvirágok. Látunk fenyőket, de leginkább – erdőalkotóként - bükköt, égert, juhart, tölgyet, lejjebb sombokrot, szwederbozót. A kivágott erdők helyén már nőnek az új csemeték és sok az erdei szamóca. Édes gyümölcséért le kell hajolni, mert megéri. Az avarban olykor feltűnik a barna varangy, vigyázni kell, rá ne lépünk, mert ez az ő birodalma. A jelzett úton haladva beszívhatjuk a gombák és a kidőlt, korhadó fák illatát. Olykor átfut előttünk egy őzike vagy nyúl, az erdő mélye vaddisznó dagonyát rejt. Megcsodálhatjuk a sok féle madarat, válaszolhatunk kicsiny csőrük füttyjelére. Ha csendben figyelünk, megleshetjük, hogyan dolgozik a pirosfejű harkály. A Pálos-rendbeliek kb. 1310-ben kapták ezt a területet és 1346-ra építették fel kolostorukat. Az egykor 10x8 m alapterületű kolostorból már csak néhány falmaradvány árválkodik, de merész lendületű kőpillérei ma is sejtetik a kolostor egykori szépségét.

Ezen az úton lassan haladva a Szentléleki Turista Ház és a Pálos-kolostorromok egy óra alatt érhetőek el, bár jómozgású fiataloknak ez az út csak 30-40 percbe telik.

Képek: 2008. január 18-án érkezett 5 kép

A képeket és szövegüket Simcsik László túraajánló eszmetársunk mellékelte

1-es fotó BAZ megyei Természetjáró Szövetség kulcsosháza Ómassán a Vadász kocsma mellett .E ház mellett kell elindulni .

2-es fotó Az első elágazás után a fehér alapon kék kereszt-jelzésen kell továbbmenni . A jelzést lefényképeztem

3 –as fotó A következő képen a Jubileumi forrás látható.1985-ben lett elkészítve a forrásfoglalása .

4-es fotó A fotón a Jubileumi forrás melletti padok láthatóak . De már nem álln itt az alpesi tetőjű fa esőbeálló, melyet 35 évvel ezelőtt építettek oda.

5-ös fotó: forrás után van egy elágazás, de a kék keresztben kell tovább menni . Szentlélek elején található a Pálóc kolostor rom.

Kellemes túrázást!

Magyar – Eszperantista - Lengyel Találkozás
Abaujszántó – Miskolc - Lillafüred
2008. április 4,5,6

Kedves Olvasóink!

Előfordul, hogy ha utazásról szólunk, semmi sem elég. Így ez a számunk csaknem utazási magazinná vált.

Most a nagyra értékelt, **Halina Komar** asszony, a Lengyel-Eszperantó-Szövetség nagytiszteletű elnöknőjének búcsúszavait adjuk közre. Ő eszperantó csoportja tagjaival és a lodzi egyetemről érkezett csoporttal együtt látogatta meg régióinkat.

A búcsúzáskor 2008. április 6-án egy emlékkönyvecskébe írott szavai:

„Nem kifejezhető vendégszeretet, óriási szívéllyesség, a leggazdagabb programm mely megvalósítható volt a mi három napos magyarországi tartózkodásunk alatt – az mind ami várt bennünket Abaujszántón, Miskolcon és környékén, hála az abaujszántóiaknak (Lipták László alpolgármester úrnak, Burkusné Széphalmi Imola kulturházvezetőnőnek), dr. Molnár Lászlónak, Evva Margitnak, a Pásztor házaspárnak: Adrinak és Lászlónak, Dr. Dudich Endrének, dr. Nanovszky Györgynek és a miskolci „Lévay” Gimnázium Kollégiumának. Sohasem fogjuk elfelejteni a lengyel eszperantisták gyönyörű 2008. április 4-6-ig tartó kirándulását. És közölünk senki sem felejt el benneteket Adri és László.

Teljes szívvel:

Halina Komar - Nowy Sącz”

A PEA elnöknője Halina Komar búcsúszavait magyarra fordította: Pásztor Lászlóné

□

Magyar-lengyel eszperantisták Abaujszántón, Dr. Kalocsy Kálmán szobránál

Látogatás Miskolcon a Zamenhof emléktáblánál Miskolcon

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

Pásztor László, Pásztor Lászlóné H-3530. Miskolc, Király u.25. 2/2.

Tel.: + 36 70 206 1739

Tel.: + 36 70 570 8895

E-Mail: pasztor.laszlo4@chello.hu

Weblap: <http://kiralylajos.extra.hu>

MSN: pasztor.laszlo4@chello.hu